

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 4. Quare discipuli tui. Odium errata extollit. Erratum non erat, de quo carpebant Apostolos, imo potius superstitione erat, quam colebant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

peccatum. An domi detines offendendi Deum
,, occasionem? & hoc quod in tantam Dei reduci-
,, dat iniuriam titulo laboras palliare virtutis? Fo-
,, ras illam ejus. Heu pater mihi fama detrimen-
,, tum incurret: affinitate mibi coniungitur, &
,, non est prater me, qui illam protegat te mihi
,, annis sedula fidelisque seruui: nec merita
,, illi mercedem solvero, si sic emul: no: & qui il-
,, lam sustinet, habebit neminem, si hac illi mea
,, defuerit charitas. An non veses, quod Dei titu-
,, lo tuum contegas nequitam. O perius Scribe &
,, Pharisaei qui praetextu & nomine oblationis
,, traditionum, ac legis, Christi & discipulorum
,, eius fatigans ministrare dignitatem. Scelus peccati
,, mun! quod strepitu, quod proferant bombitu?
,, Apes videri volunt, quodque confingendis fauim
,, Virtutis desiderio moueantur, etiamque lucis
,, in illis, quos errasse iudicarunt, & non crudele-
,, les vespse esse coniunctantur: illos etenim furens
,, instigauit odium: nec prætentunt, nisi pungere
,, Salvatorem, eius honori derogare, famam lade-
,, re, classem eius de transgressionibus malisque
,, notis arguendo.

§.4. Quate discipuli tui. Odiū errat ex-
,, tollit; erratum non erat, de quo carpebant
Apostolos; immo potius superstitione erat, quam
,, colebant.

Prou. 10. **H**ic liquido patet eius Spiritus S. sententia
veritas: Odium suscitari rixas, omniuersa au-
tem delicta operi charitas. Sibi opponuntur
amor & odium, vide & effectus operantur
oppositos. Amor coelat, dissipat, immo & amicitia
peccata, & quantumlibet gravia, patua facit
odium illa reuelat, expendit, appendit, extollit,
& cum nul's sit vel lenia, illa magnificat, &
velut montes aut turrem atollit ut fidera contan-
gere videantur. Iuxta specilla quibus stetis, tibi
res esse videntur: quadam res maximas, minima-
tas ostendunt: alia vero contra res minimas &
maximas representant. Si conspicilla nigra fin
aut viridia, quidquid his conpexeris, tale esse
demonstrabunt. Si rubra, rubra quaque videbis.
Atende num specilla vitris odij vel charitatis.
Si charitatis peccata & licet grauissima, minima
facient: quam diligenter delicta filij excusat
aut tibi integerrimi, quia licet sunt enormia, illa
ita extenuas, ut aut nulla, aut leuissima esse vi-
deantur. Quam exacte ponderas, quod vel fue-
rat inaduententia, vel ignorantia, vel quod non tam gra-
uit, quam refertur, sed qui illud retulerit latissimas
illi appendent fimbrias, & quod si in hoc defue-
rit, iam in alio vel suppleuerit, aut supplebit, aut
quod illi proximam dederint occasionem, aut
quod obiecto pulsus fuerit adeo violentio, ut vie
non esset futurus, si q. od. egit: non egisset, na-
ut cuncta eius delicta manecant exurgata: Su-
cias rixas.

Rem in Iosepho dicit D. Chrysostom, adm. I
randam, quando pincerna prædictit quod poli Pha-
retridum in pristinam dignitatem, legisque Pha-
retridum sicut restituenda amicitiam dicitum, Iose-
phum sic ait: Memento mei, cum bene sis fu-
rit, & facias mecum misericordiam, ut fugeris
Pharaonem, vi educat me de isto carcere, quia fu-
rit subiugis sum, de terra Hebreorum, & hic in u-
nocens in lacum missus sum. O quam grauidus
fratrem frat es affectus inimicus, illum velut
abjectum vileque vendentes mancipium. Quan-
tā inueniē calumna lacerat adulteria Domini
sui coniux. Quam acerbo contra illum existit
furore Dominus, dum ex pericula ore uxoris
adulteri intelligit profecti testimonium: Huius, & Cogni-
dit Dominus & nimis credulus veris coniugis
iratus est valde, tradidique Ioseph in carcere,
Non quiescerit, donec innoxium carcere mancipa-
rit, manus pedeque viucent compedibus, in
magnum fuit fidelitas, bonique nominis, quod apud
Dominum suum adeptus, erat detrimentum.
Et quod inaudita exultatione, cum fecerit, & co-
gnoscet quod Dominus erat cum illo, tam faci-
les præbuerit avres cōsito quod tam inuite gra-
nabatur, ut tanta in dignatione suum in Ioseph
furentiexpleri: Scelus inauditus! Attende ibi
sacer (moi ei D. Chrysot.) quoniam nihil dicat! Tis
contra sceleratum illam ad. Ieram, acque arguit Dei
nimis, nequo narrat scelerum usus in hominum agm,
sed testis omnibus, recordare mis. &c.

Quid tunc tu faceres? At amore flagrabit
Ioseph in frates, in Dominum suum, in domi-
nam fratrem ardentissimo. Et licet opinioris sit,
famæ, propriaeque commoditatis patiarum uelut
ram, huius manu delictum abscondere, & si
lenio tegere, à quibus mala sustinebat, quam illa
in vulnus spargere, & manifestare, licet ex eo
integra sequeretur i omnia sui pericula, fama
restituto. Quis hoc in Ioseph operatus est, quis
huius auctor? Charitas: quæ etiam cum proprie
dignitatis detimento proximum zelat hono-
rem, in ijsque delicta dispergit ne esse videantur.
Odiū autem & execratio, delicta exaggerat
eoque modo extollit, ut ea ad summum euehat
gradum delictorum. Hoc clare patuit in Iosephi
fratru.

statibus, cum ex oīo quod in eum conceperant
narrata somnia sibi per quietem ostentā, ut
delictum dignum morte in Ioseph indicarunt,
quod nec nomen de hīli merebatur? Quis hoc e-
git? oīiū quō frātē execrabantur. *Suspiria rixas.*

III. Expende verbum, suspiria, quo Spiritus S. vti-
lipsit, ad declarandam diuinarum manuum poten-
tiam, quæ de puluere & nihil prodiicit admir-
anda & prodigiosa. *Suspirians de puluere egens*
sicut primum D. Anna, & deinde rex & Prophe-
ta David. de fētore ergens pauperem, ut fedat
cum principib; & solū gloria teneat, de nihil
creasgraphinos, creaturas pulcherrimas adeo ex-
cellentes, ut nos in stuporem adducat rehemen-
tem. De cō quōd non est p̄ grandem hanc e-
ducit cœli terrene machinam, quæ concludit,
quidquid esse habet. De re tam fluida & humili
aqua numirum, eduxit aquilas, accipitres, auesq;
cæteras cœli fidela cōfidentes. Saulem afino-
rum agatōnem ad popū suū eleua. *Ducem,* Da-
uidem paucarum patris sui oīum opiliōem, inq;
paterna familia obliuioni traditum regem erat
omnium quos mundus habuit illuſtrissimum. Ex-
piscato pauperculo sic statuit Principe. Ec-
clie ad ea p̄ eminentem ut Imperatores immi-
nissimi, magno ducant honori quod eius loci li-
mina desculcitur, ubi eius cūres requiescent.
Aqua calicem ita extolit, ut omnibus Cœli di-
vinitatē p̄ pōderet, & due pariter viduæ minuta,
sic ut ducatis autiq; nūmbris diuītum longe p̄-
ferantur. Hoc igitur agit odium: *Suspiria rixas:*
de nihil, & modico p̄ uere, quem si manu
comprehenderis, non illum sentis, extolit en-
ginea tures altissimas, & montes erigit, qui ce-
hūi usque pertingere posse videantur.

IV. Iosephum fratres omnes auerlabatur: quia pa-
trem de criminē monuerat, quod in maximam
Dei cedebat iniuriam: *Accusauit fratres suos apud*
patrem criminē pessimo, &c. Vnde oderant eum.
Narrat fratibus suis p̄ se minūm quod viderat.
Audite, nocte somnum vidi, solem & lunam &
stellas. Videbam adorare me: pariter quod ego,
vosque omnes mecum, in agro meteteremus, &
cum in omnium iam etecū manipulis, stante meum
manipulum à vestris omnibus manipulis procis-
demus adorari. Videbis illos, illa lola de causa
conspirantes, & vt leones in illū rugientes, mag-
noque stomacho, sibi mutuo colloquentes, dante
potest gravior impudentia, superbiorque arrogā-
tia, quam quā proterius hic tumeret, loquitur que
tenetis! *Uz proposito adeo p̄sumptuosa huius*
scurræ, qui cum cæters sit minotauris, animo
cōcepit sibi; persuaserit nobis omnibus se fore

superiorē. Hoc ip̄o somnianit, non noctilus sō-
nūm videtur, nisi eius quod de die cogitat. Attenite, queso, quā ille traditor superib; oc-
cupatur cogitationib; , qui cum nobis sit ætate
inferior, velit nobis superior imperare: siccj, in
eum simul exardesteunt. ut exemplo de illo occi-
endo sacrilegizant confia. ut in cisternam
veterem deminant, tandem illum mercatoribus
vt vile distracta mancipium, ut illum deducant
eoīde numquam ampli & redditus sit nec eius
vila super sit memoria.

Bone Deus, vnius p̄eti somnum, qui nec e-
ius habebat culpā, nec vestigium quudem, nec
magis, in illius erat potestate illū somnare quā
defitite à somniando, quod illud ita exalteat, ut
non aliud: illi mortes dignum tantè arrogantiae
videatur illis esse supplicij, & illam dicendere,
nec occidere, magnam sit immoritò conferre
misericordiam. Nē mire: *is: Oderant eum:*

Quid tam insolitum, quā illud Principis A-
man, supremi Regnū Assueri faniliaris, qui pau-
perem sanctumq; Mardochæum curiosus obser-
vat, & quia illi caput transversum non aperiebat, nec
de loco affugebat venienti, ita moleste hoc ac-
cepit, ut lela crimen dicere esse maiestatis.
Multi rationibus, alijque interiectis considera-
tionibus, omnium amicorum suorum cogit con-
cilium, mulieris, filiorum, affinum illis superbus
proponit suam magnitudinem, diuinias, gloriam,
regis amicitiam, fauorem ac gratiam, quā illum
regina dignata erat ad communum cum rege in-
vitando, ut illum quasi regi compatet reddire.
Mili iugur tali, qualem anditis, pileum non
tollat, non affurgat homo vilis, terra filius? qui
serat? quā maiestatē arrogantia? Num se mihi pra-
sumit comparare? Rem ita verbis exaggerat, ut
omnes respondeant: Talis impudenter non mitio-
ri potest cluī supplicij, quām cruce quinquaginta
cubitorum altitudinis tam arogans enim super-
baq; p̄sumptio, iustum est, tam alto mulctetur.
Supponej genere, ut illud in eo conspiciant etiam
longissime distili, mundūque inueniunt: *Respon-*
dens es: inbe parari excelsam trabem, hab: niem Escher c. 5.
aliudq; quinquaginta cubitos, &c. Fierine po-
test, ut tanti ponderet Aman, quod illi caput nō
denudet Mardochæus! *Qui credat, quod rem*
lexissimam qualis hac, ita extollat, ut peccatum
adeo graue videatur; quod omnium suspirago,
crucem, quā fieri non potest altior, mebeat.

V. Attende Pharisæos, Christum auerfantur, in
viscerato contra eum flammescunt odio. Confi-
dora, quām exaggerent, extollant magnique fa-
rum in nihilum, quomodo illud euehant, quām ap-
parentes

parentes operi intercant strigas, quibus omnium oculis irradieret, quod bellum inter Christo moribunter; quid res illa est in esse sublantur quod discipuli manus ante prandium non eluant. **N**otat (inquit D. Pet. Chryslo.) quod de discipulis non querantur, quod ab ipsis ad coenam invitatis manus non lauarent, hoc quippe faciebant, nec erant adeo rudes, quin polita bonitate moribus essent apprimè instructi; quoniam Salvator contra Pharisaeum expostulat, quod ab eodem invitatis aquam pedibus non obtulissent; signum quod quando inuitabatur, urbanitatem servaret, que congrua videatur esse ratione: **Q**uando conusso excipiebantur (inquit D. Pet. Chryslo.) manus laxasse credendum est; quis enim aquam manibus non offerat mox aduenientis consuevit obsequium? **Q**uis ad offertens tristissimum comreueretur, praesertim cum Dominus ipse arguit Simonem, inuitatus ad mensam: Pedibus, inguis, meis aquam non dedisti. **V**ult itaque fieri, quod sic exigere perdetur. De hoc igitur expostulabante quod vetrum traditiones non obseruerent, haec autem erat, narrante D. Marco Lepio in comedendo manus ablueat ita ut, ad quemlibet cibum quem comedenter, licet aliud non fuisset, nisi bolus vix passus: aut panis frustum; aut poena; aut perfida suumerent, de lauanda manus traditio seniorum haberetur. In prandio vero pro principiis, nedium se lavabant ad mensam asselius, sed etiam affidentes, ad nouum quodque ferculum demum lavabantur: **P**harisei & omnes Iudei (inquit) nisi crebro lauerint manus suas non manducant, tenentes traditiones seniorum. Adcerbitum expedit (crebro) id est scipe numero, repetitis vi cibus. Huic intentioni feruntur, quod nota D. Iohannes: postea erant lapides hydry secundum purificacionem Iudeorum. **H**oc igitur supposito, non erat peccatum, quod illi carpiunt, Apostolos manus sibi non alii erat, quando ad prandium inuitabantur principale non eisim erant minus bonis moribus imbuti, quam virtutem decebat esse politicum, sed illas non abluerere ad cuiuslibet cibi sumptionem: **P**harisei (loquitur D. Pet. Chryslo.) non diligentiam corporis in discipulis Domini, sed superstitionis sua baptismata & lotoles per quarebant. Et ita aduertit Iansenus, quod non obijciant, eos ante prandium non manus abluerere, sed cum panem manducabant. **V**os testor, notate, quale peccatum, id quod hominum mitidissimum ut superfluum vanamente in dicaret superstitionem.

14 **H** m. 13. in **I**onanivs.

Quoniam Apololi ita conuersationi cum Magilice suo iudebant immersi, ut (telle D. Chryslo)

nec cibi recordarentur, unde Lepio per deserto vagabantur, nec tamen vel frustum panis secum duxerant: **O**blii sunt discipulis panes accipere, ac Euangelista. **V**nde cum Siechar rebus Samane appulserit, abiuerunt illi ut sibi victus conquirentur. **M**arcus. Iterum dum in deserto vna alterave vice cum innumeris hominibus mule tulline Christi sequuntur: apud illos panis non inveniebant, quem illi secū in viaticum detulissent, sed patrum illud quod deferebatur, de patris qui comitabantur, accipiebatur. **Q**uocirca Lepio indigē discipuli proficiebatur, & tantum si vicius inopis preciosi lugelat, ut si quando panis frustu obtinetur, bene sibi atri credent & aliquoties tantum cibi premebatur indigentia, ut illos necessitas expellere, quod viam sustentarent, spicas vellete manibus, & pauca **M**at. 14. tritici grana in vita lumere subsidiū. Enī tali quales cibi ut Lepio idcirco lauenter manus: quoniam superflus esset & superfluos culces ad nalem Lepio lavare consetur. **I**llum igitur puluerem, melius dixerit, illud nihilum, vide quā exacte autollant, quemq; strepitum erat, ut ilud turrit apparet faciant atletum, seu mentē qui sidera tangat. **A**d hoc certus fuit in Hierusalem, in hunc finem, dilectus per citatē horito bombitu, & negotiacione, conuocant Sacerdotes & Principes in Concilium, hoc proponunt ut quid quod necessario in ligat tenetio, cōcludunt: esse tam graue declarant negotium, ut alij fidere nō expellat, quam illis, qui praesentes aderant, flos religionis, & sapientia, nec sumptus par dendem, licet mul is, quod conuenienter esset, illi ex exercitio templi vel publico sumentur, et ob loci distantiam desitūdinem, pluribes licet effici militibus iter faciendum. **E**cce quales operi strigas affigant, quos colores aliud rem esse: **Q**uis non credit, si non videat aliud rem esse, quam agebant, maximi momenti? **Q**uis non intelligat, peccatum debere esse adeo pernitosum, ut nisi aliter inflatur, dicat eius necessariam esse corriporem? **V**ide quis strepitus, quale mutatur, ut mundus perire, ut Religio submergi videatur. Accedit ad Christum legatione sua proponent verbis adeo mordacibus, ut cœlum tangente videantur: **L**uare discipulstui transfiguntur traditiones seniorum? Illis obijcere possumus, quod suis libi amicis: **A**d increpandum **I**acobum eloquias concinnatas, & in ventum verba profissa, super papillum irrauit, & subseruit iatim annū vestrū. **S**olum hoc habet peccatum, quod reprehendit, quod tale videlicet faciunt verba vestra tantum eloquentia, & ad rem cōposita: **C**oncurre, est cōpenerere, disponete, & tali verba ordinato articulo.

artificio, ut illud ad suum extollant, quod nihil est. Quæ accusatio, quæ oratione composita?

I. Primo considerant, quod illi sunt discipuli Petri Domini: Discipoli tui, volentes in hoc innuere, nunc quod illi debent esse humaniores, cultiores & iuxta suis in actionibus circumspectiores: populus qui postea perfectionem proficeret, nec in apice debet aberrare: Discipoli tui, suadet se quisitas, ut in operibus suis eam praefatam doctrinam, quam à te tua cura, in qua institutione imbibierunt. Macula est, quæ vestem in eis pretiosissimam, & quæ omnium oculis spectanda proponit, velut olci in velle coccina.

Secundo: perpendunt, quod id quod agunt, defecuti non sit (alii qualis, sed ta e quid, ut in illo deficere, sit antiquæ sanctæque eorum euertere traditiones, unde dicuntur traditions in plurimi q. d. eo modo in hoc procedunt, ut per hoc inclinent, quod quoad illos, nulla sit religiofa confundendo, quam habeant, nec sancta traditio quam reprobant; & quod sine scripulis, sine timore contra illarum quamlibet peccabunt, quo tiecumque se obulerit occasio, sicut in praescienti illas transgrediuntur.

Tertius ponderant, quod illæ traditiones faciat non sit, nec instituta per iuniores inexpertos, seu ignorantes, seu populum, nullus dignitatis, ac per seniores, populum magni nominis, autoritatis plurima: Remque fore non minimam, hoc quod tanta sapientia etat perpendum, per tales, ac adeo religiosos magistrorum prudentes inserviunt, medo discipuli, nullius exitus auctoritatis, infra gressu vellet & aspernari. Perpende quæcavisse nihil um extollant: Attainen huc ad elo, factum hoc comprise phantasma, hauc ita palliam denuda figuram, & videbis, quod nihil remaneat, quod in substantiam colligant, in eo quod manus non abluant panis fructum comedentes: Non lanant manus suas, cum panem manducant. Te Deus, à corde male affecto præfuerit: quod enim nihil est, faciet, ut mundus eum videatur, & de pulchre minutissimo, montes & rupes usque in cœlum excitabit.

§. 5. Procedunt isti in flatera dolosa, in partu scripulorum, at non in magna: conscientiam babeant timidam, non stultam.

Egregios illos descripsit David (ut nosat Theodorus) quibusdam verbis, quæ huic proprie tanum conuenienter dixisse indicantur. Videbas illos prius in concilijs suis perfidis, que contra Dominum coegerant, & machinati fuerant quos sic alloquitur: Quoniamque irruens in ho-

mem, interficit viuens, vos, tangi amparatis, inclinato, & maceris depulsi? Alio loco vobis illa expounes, & in substance significant: In felices, qui turmatim irruens in hominem illum Christum trahunt in hominem, sicut illi qui pariem cement ad calum inclinatum, & glomerat in illum impetum, ut ad terram prosterant. Indicant, quod vos descendendo fugiat (sicut res ipsa Christus fecelerat in Gallicantu, quæ rebant eum ledi interficeret, ait D. Iohann.) & vos eximescat, & nolo facile vobis sit, unico ielu, atque imperi illeum in terram prosterente. Hoc autem leto, quod in vestrum cedet i teritum, & simil ro calu res vobis succedit, patetque vobis conteret, verbi his alperis, ac sique reprehensione. Vident Pharisæos pariter congregatos, ut parietem illum deiciant, ait e: Verumamen vani filii hominum, mendaces filii hominum in flateria, ut decipiant ipsi de vanitate in edificiis. Illos in filij nominat hominum filios. Transfert D. Hieron. hominum Filii Adam, indicans quod terreni sunt, rebusque addicti transitoris, sicut illi ante dixerat: Filii hominum usquequo grani corde ut quid diligitis vanitatem? & quare inuidatim? illud verumamen, idem est, ac indubit, certè, totum hoc opus vestrum reducit ad vanitatem. Videntur in eo quod agunt zelo duci religionis, & beneficij communis: arcam maximam totum est vanitas: incipiunt, preces fundent, eleemosynas larguntur, at onus vanitas: Vani filii hominum. Omnia co dirigitur, ut vocentur magistri, Domini nostri: Scimus ab hominibus vocari Rabbi, ut sibi primaria coniunctus offerant leca, ad hoc dictant phylacteria sua, & vestium magnificare sumptus, laetentis indutus procedunt, velut nubes velis, ventis enim agitantur, & quod magis extenduntur, eo plerius a vento tunent. Quam inflati procedunt, ventosi, ceteros elatis humeris arroganter deliciuntur? O quanto fastu congregati ad hominem illum procurunt, illum ut putant enerfum, velut par tem iam inclinatum? Quod statu turgidi ut huic signum aue eritatis, notandum, in ieiulatu: Verumamen, vani filii hominum. Vere sunt illi viri carnium quos terra tulit, vanillimi, superciliosi, inanillimi, ambiosissimi. Vident quales incedant? Ne obstupescas, vani etenim sunt, II.

quos inanis propriæ mouet vetus estimationis. Et Iuda inquit habet: Mendaces filii hominum in flateris. O hodie daces in illes Deo penitus, & execrabilis: iā enim prædictis flateris. Spiritus S. Pondus & pedium, mensura & mœstra, v. Psa 20. 10. trumq. abominabile est apud Deum. Hac cōgruit: v. Hom. 4. 20. tentia ponderat D. Greg. Pondus vnu habes, quod Eccl. alijs.